

O clipă...

Când omul își bate joc de sine...

Claudia PARTOLE

La un an după marele măcel peste pământul stropit de sânge s-a lăsat o secetă devastatoare. Se uscau frunzele pe copaci, iarba părea arsă, boabele pe struguri se prefăceau în stafide fără a fi uscate. Au secat izvoarele care niciodată nu s-au oprit de curs. Din fântâni oamenii scoteau lut și nisip. Mureau și dobitoacele, dar și oamenii se prăpădeau ca muștele. Porumbul crescuse de-o șchioapă, abia se vedea știuletele. Lumea era disperată. Abia ieșise din război, nu se vindecase bine o rană, că alt necaz se abătuse.

Dar cel mai îngrozitor e să te uiți la pământul desfcut ca un pepene răscopt, la gura însetată și flămândă a unui copil sau bătrân; să te vezi în ochii unei ființe care nu cuvântă...

S-a întâmplat aceasta în anul 1946... Soarele ardea totul. Lumea se ruga de ploaie, căci aproape toți uitasem cum plouă. Ne uitam la cer așteptând să cadă măcar un strop... Ca la o minune ne uitam!

Și, cum se vede, seceta care ne-a năpăstuit pe toți, a uscat și inimile unora, le-a pustiit cu totul. I-a transformat în neoameni. În monștri. Acestora nu le păsa de nimic... Dar ce poate fi mai îngrozitor decât un suflet arid și încrâncenat? Spun aceste vorbe nu întâmplător. Mă gândesc și-mi aduc aminte de seceta crâncenă de după război care l-a sărăcit pe țăranul nostru de pâinea cea de toate zilele - de roada multășteptată. Dar și puțințele grâne adunate dacă nu le erau luate, nu se prăpădea atâta lume. Foametea a luat sute și sute de vieți omenești. A secerat! Iată, dacă nu veneau acei oameni cu inimile pustiite și nu ne măturau podurile până la ultimul grăunte, nu se întâmpla marea nenorocire și anul secetos trecea ca un vis urât, dar care a trecut, totuși. Căci e știut, Dumnezeu are grijă de om atunci când e lovit de toate capriciile naturii, fie secetă sau inundație, însă mult mai greu îl poate ajuta și salva când aceste capricii și ambiții pornesc chiar de la om, din voința nesăbuită a acestuia.

În asemenea ani însemnați, precum a fost cel din '46, îți dai seama cât de neputincios poate fi omul în fața naturii. Seceta, de obicei, e urmată de foamete și boli, dar e și o încercare a rezistenței omului. Parcă ar vrea Dumnezeu să-l facă să prindă la minte și să pună preț, să se bucure de ceea ce are, ce-i dăruie an de an Natura-mamă.

Tabără de educație ecologică și spirituală

Peste 20 de copii din localitățile amplasate în arealul Parcului Național Orhei au participat la o tabără de educație ecologică și spirituală, desfășurată de către Mișcarea Ecologistă din Moldova și Mănăstirea Curchi, în perioada 21-28 iulie 2019. Activitatea a fost realizată cu binecuvântarea PS Siluan, Episcop de Orhei, vicar mitropolitan, Egumen al Mănăstirii Curchi.

La tabără au fost invitați copiii premianți ai concursului de creație „Patrimoniul cultural și natural al Rezervației Orheiul Vechi”, desfășurat de Mișcarea Ecologistă din Moldova în primăvara acestui an, precum și copiii din satele megieșe traseului turistic forestier Curchi-Donici. Tabăra a fost organizată cu scopul de a inspira copiii să iubească frumosul, să fie creativi și să tindă spre noi înălțimi, să-și cunoască plaiul, să-l apere și să-l promoveze.

Astfel, participanții au avut parte de lecții în aer liber despre natură și discuții duhovnicești, drumeții, activități de recunoaștere și semnalizare a traseului turistic forestier Curchi-Donici. Pentru a le dezvolta competențe de cunoaștere și interpretare a naturii, adolescenții au fost implicați în realizarea unei machete a reliefului din Rezervația cultural-naturală Orheiul Vechi. La fel, aceștia au avut parte de excursii ghidate la Casa-muzeu „A. Donici”, precum și la Rezervația „Plaiul Fagului”, unde au luat exemple de interpretare a patrimoniului natural și cultural. Jocurile și rugul de tabără, au fost de asemenea parte a programului.

Activitățile au fost organizate de Elena Scobioală, coordonatoarea de proiect din partea Mișcării Ecologiste din Moldova, cu sprijinul

Centrului de Urbanism, a Agenției Moldsilva, a Întreprinderii pentru silvicultură Orhei, a Ocoalelor silvice Teleșeu și Vatici, a Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice. O contribuție importantă au avut profesorii coordonatori locali din școlile implicate în proiectul „Fortificarea educației ecologice în școli. Competențe și experiențe de interpretare a naturii” din satele Furceni, Susleni și or. Orhei. Un rol deosebit de important în buna desfășurare a activităților l-a avut obștea Mănăstirii Curchi, care și-a dedicat timp și eforturi pentru a găzdui tabăra.

„Suntem cu toții recunoscători și sperăm că o să putem împărtăși colegilor din cunoștințele pe care le-am acumulat. A fost o oportunitate deosebită, o tabără foarte bine organizată, unde am înțeles cum să prețuim natura”, a spus Marina Guțan, elevă la Liceul I.L. Caragiale din Orhei.

„Am trăim o experiență extrem de frumoasă”, a exclamat Anișoara Batrancea, elevă la Liceul Teoretic Holercani.

„Ne străduim să-i ajutăm pe cei care participă la aceste tabere să se cunoască mai bine pe ei înșiși, să descopere tezaurul bisericii ortodoxe, dar și frumusețea plaiului natal, de care trebuie să fie mândri și pe care trebuie să-l păstreze pentru generațiile viitoare”, a menționat pr. arhimandrit Iov de la Mănăstirea Curchi.

Tabăra este parte a proiectului „Fortificarea educației ecologice în școli. Competențe și experiențe de interpretare a naturii”, finanțat de US Forest Service și implementat de Mișcarea Ecologistă din Moldova.

Delia MORARU

Experiment

Secretul săpunurilor „100% produs în Moldova”

Săpunul natural, făcut în condiții de casă, a devenit o alternativă ecologică a produselor cosmetice sintetice, pe care le găsim în comerț. Ultimele, au o compoziție chimică ce dăunează mediului și sănătății.

Cum sunt create săpunurile eco

În Republica Moldova sunt mai mulți producători de săpun ecologic. Între ei și prietenii Ion Chiriac și Nicolae Tangocin, care au creat, în satul Dănceni, raionul Ialoveni, un mic atelier de producere a săpunurilor - Saopmd.

Ion Chiriac este apicultor, îngrijește o prisacă și produce miere. În „mica industrie” a săpunurilor este atras de prietenul Nicolae - cel care se ocupă cu întregul proces de fabricare. Lui Ion îi place mult să povestească despre produsele create în micul atelier de la Dănceni. „Nu utilizăm nici parabeni, nici sulfatați, nici siliconi, chiar nici glicerina, care, cu timpul, blochează porii și poate provoca iritații”, spune Ion Chiriac.

Tehnică și uleiuri în producerea săpunului

La fabricarea săpunului natural pot fi folosite trei teh-

nologii: rece, semi-rece (la cald) și fierbinte. Procesarea la cald este, însă, cea mai răspândită. Astfel se produce și săpunul de la Dănceni. „Bunelul meu îmi povestește cum făceau săpun pe timpuri, după această tehnică, veche de secole. Doar că azi, în condițiile pe care le avem, noi înlocuim grăsimile animale cu uleiurile vegetale. Adică este un produs vegetal sută la sută”, povestește Ion Chiriac.

În afacerea cu săpun, Ion Chiriac deschide și câteva secrete. „La producerea săpunurilor folosim uleiuri diferite: de măsline, de cocos, de palmier, de semințe de struguri. De asemenea, în compoziție adăugăm diferite fierturi sau extracte din ierburi, mirodenii. La final punem uleiuri esențiale sau uleiuri specifice în dependență de tipul de piele pentru care va fi săpunul”.

Cel mai des, săpunurile de tip hand-made sunt pentru pielea uscată, grasă sau cu inflamații.

Prețul unui săpun depinde

de calitatea și tipul ingredientelor - cu cât sunt mai bune, cu atât mai scump e produsul final, spune Ion Chiriac. Menționăm că la târgurile din capitală, costul unui săpun natural începe de la 40 de lei.

Ion Chiriac remarcă, însă, că după compoziția acestora săpunurile nu pot fi numite 100% organice și 100% made in Moldova, atâta timp cât pe piața noastră locală nu pot fi găsite toate ingredientele din care se produce acesta.

Amprenta de mediu

„Mica industrie” a fabricării și utilizării săpunurilor naturale nu are un impact negativ asupra mediului. Adriana Velicinski, coordonatoarea de program la Centrul Național de Mediu menționează că săpunurile artisanale pot fi considerate prietenoase mediului.

„Săpunurile artisanale sunt confecționate din ingrediente naturale, iar cele din comerț au tot felul de compuși chimici și de aici vine și diferența, și impactul asupra mediului”, remarcă Adriana Velicinski.

„O dată cu apa, în sistemul de canalizare sau direct în mediu, ajung și toți componenții unui produs cosmetic

pe care-l folosim. Spuma săpunurilor cu ingrediente sintetice ajunge în râuri, iar oamenii folosesc apa pentru irigare, pentru adăpatul animalelor, consumă peștele din râul poluat. În cazul dat vorbim de un circuit al compușilor chimici - de la noi din baie până într-o destinație necunoscută, iar în tot acest proces avem și impact negativ. Și apa din robinet poate avea în componență compuși chimici ai săpunului, chiar dacă a fost tratată la stația de epurare, compuși pe care tot noi i-am băgat acolo”, spune Adriana Velicinski.

Produsele de sinteză (sintetice), fie care sunt pentru curățat sau pentru îngrijirea corporală, rezultă din transformarea chimică a produselor petroliere, a mineralelor, la care se adaugă și alte chimicale: arome, coloranți, conservanți și diferiți aditivi. Utilizarea lor este dăunătoare mediului, dar și organismului uman.

În viziunea ecologiștilor, săpunul solid este mai prietenos mediului - cel natural câștigă în fața celui sintetic, cel solid - în fața celui lichid (din cauza ambalajelor plastice), bio - în fața celui chimic.

Experiment: 45 zile fără săpun chimic

Pentru a mă convinge de efectele cosmetice ale săpunului artizanat, 100% made in Moldova, am decis să experimentez pe baza unui săpun procurat de la Ion Chiriac.

Am ales un săpun cu gălbenele (lat. *Calendula officinalis*), deoarece este potrivit pentru tenul meu - normal spre gras.

Am început să folosesc produsul începând cu 8 iunie, și după aproape două luni, mai am aproximativ 70% din volum. Deci, este econom. Îl folosesc de 2-3 ori pe săptămână, așa cum este recomandat de producător. Se spune că săpunul natural nu are doar efect de curățare, dar și tratează pielea feței, iar folosirea zilnică ar putea dauna. La fel, săpunul nu face spumă și are un miros pătrunzător de flori de gălbenele și cătină.

După 45 zile de utilizare am observat câteva schimbări:

- nu mai am tenul la fel de gras;
- inflamațiile și coșurile de pe față dispar mult mai repede după ce folosesc săpunul;
- pielea arată mai sănătoasă;
- mirosul de flori de gălbenele și cătină se păstrează pe piele.

N.B. Totul depinde de cât de exact alegem produsul potrivit tipului de piele pe care îl avem. Experiența mea de folosire a acestui produs poate să difere de experiența unei persoane cu alt tip de piele.

Irina TABARANU

Acest material este realizat de Asociația Jurnaliștilor de Mediu și Turism Ecologic din R. Moldova (AJMTEM), în cadrul proiectului „Presa în sprijinul democrației, incluziunii și responsabilității în Moldova (MEDIA-M)”, finanțat de USAID și UK Aid și implementat de Internews in Moldova.